

Valtiosääntöoikeus

Tentti 15.1.2026

Tentaattori: Maarit Hovila

Maksimipistemäärä tentistä on 40 pistettä. Kirjoita vastauksesi selkeällä käsialalla ja vastaa vain kysyttyyn.

*Tehtävien arvostelussa noudatetaan kokonaisarvostelua, jossa merkitystä voidaan antaa vastauksen sisältämien tietojen ja vastauksen virheettömyyden lisäksi vastauksen johdonmukaisuudelle, selkeydelle ja olennaisiin asioihin keskittymiselle. Puutteet mainituissa seikoissa voivat vähentää tehtävästä saatavaa pistemäärää. Jos vastauksessa on esitetty keskenään ristiriitaisia seikkoja tai tietoja, myös tämä vaikuttaa vastauksen arvosteluun alentaen tehtävästä saatavaa pistemäärää. **Vastaa selkeällä käsialalla! Vastaa napakasti, älä jaarittele!***

I osa

Monivalintatehtävät (12 p)

Monivalintatehtävä sisältää 12 kysymystä, jotka on kirjoitettu kysymyksen tai väitteen muotoon. **Jokaisen kysymyksen vastausvaihtoehdoista ainoastaan yksi vaihtoehto on oikein.** Oikeasta vastauksesta saa yhden pisteen ja väärästä vastauksesta vähennetään yksi piste. Jos monivalintatehtävän kokonaispistemäärä jää miinuksen puolelle, tästä tehtäväosiosta saa siten 0 pistettä, eivätkä miinukset siten vaikuta muihin tehtäväosioiden. Vastaamatta jättämisestä ei vähennetä pisteitä.

1. Eduskunnan puhemies

- a) on eduskunnan suuren valiokunnan puheenjohtaja
- b) kutsuu koolle eduskunnan täysistunnot
- c) voi osallistua äänestyksiin eduskunnan täysistunnoissa

2. Eduskunnan päätösvallan alaan kuuluu

- a) päättäminen valtion talousarviosta
- b) valtiosopimuksen ratifioiminen
- c) epäluottamuslauseen antaminen tasavallan presidentille
- d) suhteellisen laaja virkanimitysvalta

3. Kuka tai mikä valitsee perustuslain 61 §:n mukaan pääministerin?

- a) tasavallan presidentti
- b) eduskunta äänestää pääministeriehdokkaasta ja tämä tulee valituksi jos häntä kannattaa yli puolet annetuista äänistä
- c) eduskuntavaaleissa kaksi eniten ääniä saaneiden puolueiden eduskuntaryhmät
- d) eduskunta määräenemmistöllä kahden kolmasosan äänten enemmistöllä.

4. Mikä seuraavista kuntien itsehallintoa koskevista väittämistä on väärin?

- a) Kunta päättää kunnallisveroteitse omasta taloudestaan.
- b) Kuntien itsehallinto on perustuslain suojaama.
- c) Kunnan tehtävät ovat pääosin hallinnollisia mutta siihen kuuluu vähäisessä määrin myös lainsäädäntövaltaa.

d) Valtiolla on oikeus PeL 121 §:n estämättä, antaa kunnille tehtäviä, jotka niiden on pakko hoitaa.

5. Tasavallan presidentti

- a) on puolustusvoimien komentaja ja tässä ominaisuudessa hän päättää myös sotilaskäskyasioista
- b) päättää suoraan perustuslain nojalla ulkopoliitikasta, myös EU-asioista
- c) ennenaikaiset eduskuntavaalit voidaan määrätä vain presidentin päätöksin, mutta aloitteen tähän päätökseen on tultava pääministeriltä
- d) on parlamentarismien periaatteen mukaisesti ylin valtioelin

6. Imperatiivisen mandaatin kiellolla viitataan

- a) alueherruuteen
- b) valtion yksipuolista ilmoitusta siihen, että se sitoutuu johonkin oikeussuhteeseen tai velvoitteeseen
- c) siihen, että kansanedustaja ei ole edustajantoimessaan oikeudellisesti sidottu minkään tahon ohjeisiin tai määräyksiin
- d) kansansuvereenisuusperiaatteeseen ja eduskunnan asemaan ylimpänä valtioelimenä

7. Mikä seuraavista väittämistä on väärin?

- a) ministerillä on myötävaikutusvastuu. Ministerin rikosoikeudellinen vastuu voi toteutua senkin johdosta, että hän on myötävaikuttanut presidentin lainvastaiseen päätökseen
- b) pääministeri on valtioneuvoston yleisistunnon puheenjohtaja
- c) valtioneuvostossa voi olla ministerivaliokuntia asioiden valmistelua varten
- d) valtioneuvostolle kuuluvat yleiset armahdusasiat

8. PeL 8 § sisältää rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen tärkeimmät ainesosat. Mikä seuraavista väittämistä on kuitenkin väärin?

- a) taannehtivan rikoslain kielto
- b) vaatimus rikoksina rangaistavien tekojen määrittelemisestä vähintään asetuksen tasolla
- c) tekohetkellä säädettyä ankaramman rangaistuksen käytön kielto
- d) rikoslain analogisen soveltamisen kielto

9. Perusoikeuksien yleisiin oppeihin kuuluu, että

- a) perusoikeudet on taattu jokaiselle Suomen oikeudenkäyttöpiirissä olevalle Suomen kansalaiselle
- b) perusoikeuksien valvontatehtävä on varattu Suomessa yksinomaan eduskunnan oikeusasiamiehelle ja oikeuskanslerille
- c) pääsääntöisesti perusoikeussuoja kuuluu kaikille ikään katsomatta. Äänioikeus valtiollisiin ja kunnallisiin vaaleihin on kuitenkin varattu 18-vuotta täyttäneille
- d) PeL 19.4 turvaa oikeuden asuntoon subjektiivisena oikeutena

10. PeL 22 § säättää yleisluontoisen turvaamisvelvoitteen: "Julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen". Se tarkoittaa mm. seuraavaa:

- a) Toimintavelvoite kohdistuu nimenomaisesti eduskuntalain säätäjään, se sisältää niin sanotun perustuslaillisen toimeksiannon
- b) julkisella vallalla tarkoitetaan säännöksessä vain eduskuntaa
- c) säännös rajaa kuitenkin vertikaalisuhteet eli yksityisten väliset suhteet tulkinnan ulkopuolelle

d) säännön tulkinnalla tarkoitetaan suppeasti vain sitä, että julkisen vallan on pidättäydyttävä niistä toimita jotka vaarantavat yksilön perusoikeudet, lähinnä vapausoikeuksia

11. Mikä seuraavista väittämistä on väärin?

- a) PeL 93 §:n mukaan tasavallan presidentti johtaa maan ulkopoliittikkaa, tosin yhteistoiminnassa valtioneuvoston kanssa
- b) PeL 80 §:n nojalla tasavallan presidentille voidaan lailla siirtää asetuksenantovaltaa
- c) tasavallan presidentti päättää eduskunnalle annettavista hallituksen esityksistä
- d) kansainvälisen sopimuksentekoprosessin presidentti saattaa loppuun antamalla valtioneuvostossa valtuuden sopimuksen hyväksymiseen ja allekirjoittamiseen ja tekemällä ratifiointipäätöksen sekä antamalla valtuuden ratifiointiasiakirjojen vaihtamiseen.

12. Kompetenssi-kompetenssi tarkoittaa seuraavaa:

- a) kansainvälisellä ja kansallisella oikeudella on eri voimassaoloperuste ja kumpikin muodostaa oman erillisen oikeusjärjestyksen
- b) kykyä säätää kaikkien valtion alueella valtaa käyttävien organien ja viranomaisten toimivallasta
- c) maakunnan itsehallinnon alaan kuuluvissa asioissa suvereenisuus kuuluu ensisijaisesti Ahvenanmaan maakunnalle: Suomen valtion suvereenisuus on tässä mielessä alisteista
- d) eduskunnan oikeusasiamiehen ennakkollista perustuslainmukaisuuden laillisuusvalvontaa

Osa II

Oikeudenalan yleisten oppien ja keskeisten käsitteiden hallinta (18 p)

Kuuaa teorian/ yleisen opin ydinsisältö. Kuvaus voi sisältää korkeintaan 6 (6) riviä tekstiä. Täysin oikeasta kuvauksesta saa 6 pistettä, kun taas väärästä tai runsaasti virheellisyyksiä sisältävästä saa 0 pistettä.

- 13) Valtiovallan kolmijako
- 14) Parlamentarismin periaate Suomen perustuslaissa
- 15) Perusoikeuksien yleiset rajoituskriteerit

Osa III

Valtiosääntöoikeuden soveltaminen (10 p)

- 16) Selosta pääpiirteissään lainvalmistelun vaiheet ja eteneminen. Ota esityksessäsi esimerkinomaisesti huomioon jokin konkreettinen eduskunnalle annettava lakiehdotus. Ota esityksessäsi huomioon myös perustuslakia koskeva lakiehdotus.

Vastaustila max. 2 sivua.